

	TASTE OF	
	LIMMUD	

*Tora is de ziel in het lichaam van de joodse gemeenschap;
iedereen die kennis wil nemen van Tora
is welkom met ons te leren.*

Sjabbat 13 juni 2009 / 21 siewan 5769
Sidra Sjelach lecha, Bemidbar [Numeri] 13:1-15:41
(Tanach blz. 292-300)
Haftara: Jehosjoea 14:1-15
(Tanach blz. 459-431)

Vertaling: Paula Reisner

Voor het origineel zie:

www.limmud.org/publications/tasteoflimmud/5768/Shelach

SJELACH LECHA

Sjelach Lecha staat bekend om zijn openingstekst, die een beschrijving bevat van de 12 verspieders, die het land Israël gaan verkennen en de drastische gevolgen daarvan. De sidra vervolgt met de alomtegenwoordige klachten van de Israëlieten over het woestijnleven. Daarna lezen we over bepaalde offers en dan over een man, die betrapt wordt terwijl hij aan het sprokkelen is op Sjabbat en die gestenigd wordt. De sidra eindigt met wat nu het derde gedeelte is van het Sjema - het gebod om tsitsiet (bijzondere wollen kwastjes) te bevestigen aan de hoeken van vierkante kledingstukken.

Sjelach lecha - Benjamin Ellis

Benjamin Ellis woont in Noord-Londen en werkt als arts. Hij heeft twee jaar doorgebracht aan Yeshivat Har Etzion voordat hij aan zijn studie medicijnen begon in Cambridge en aan University College London. Zijn meningen zijn van hemzelf en vertegenwoordigen geen bepaalde stroming, organisatie of filosofie.

"De Eeuwige zei tegen Mosjee: 'Stuur [voor jezelf] een aantal mannen erop uit om Kenaän, het land dat ik de Jisraëlieten geven zal, te verkennen.'" (Bemidbar 13:1-2)

Zoals zo veel politieke avonturen begint de sidra van deze week veelbelovend. De Israëlieten zijn in Paran, aan de grens van het Beloofde Land en de voorbereidingen van de verovering beginnen met een verkenningsoperatie. Maar zoals zo vaak gebeurt in de politiek, lopen hoop en verwachtingen op een teleurstelling uit.

De verkenners keren terug met hun omzichtige en pessimistische rapport; het volk huilt van wanhoop en vertwijfeling en een generatie is veroordeeld om rond te dolen en te sterven in de woestijn.

Waar is het mis gegaan?

De traditionele commentaren leggen de schuld volledig bij de Israëlieten. Zij wijzen op het schijnbaar overbodige woord "lecha" - "voor jezelf" en vinden daarin aanwijzingen voor subtiele tekortkomingen in de motivatie van de Israëlieten. Volgens Rasji's commentaar op Bemidbar 13:2, wees hun aandrang om verkenners te sturen op een gebrek aan vertrouwen in Gods directe hulp. Hoewel God hen gelast heeft om nu het land binnen te gaan, eisen de Israëlieten dat eerst verkenners worden gestuurd. Als een uitgeputte ouder geeft God toe, al weet Hij dat de golf van gebeurtenissen uiteindelijk tot hun zware straf zal leiden: dat zij het Beloofde Land niet zullen mogen binnengaan. De midrasj formuleert het op deze wijze (Tanchoema Sjelach Lecha, sectie 5): "Nu zal ik hen de gelegenheid geven om van het rechte pad af te wijken door de woorden van de verkenners, zodat zij het [Beloofde Land] niet zullen erven."

Volgens deze uitleg leidt hun fundamentele gebrek aan vertrouwen direct naar het verschrikkelijke resultaat.

In zijn gedicht "*Meté Midbar Ha-acharoniem*" uit 1897, gebruikt Bialik dit verhaal als allegorie voor het Europa van de 19e-eeuw. Hij dringt bij diegenen, die "verloren zijn in de woestijn" erop aan hun slavernij, dood en troosteloosheid achter te laten en het nieuwe leiderschap te verwelkomen, en "stil en sterk" naar het "nieuwe land" te op te trekken. Maar een deel van het volk weigert hem te volgen. Ze willen liever Mosjee de rabbijn dan Jehosjoea de strijder. Dus zijn zij ook voorbestemd om te sterven in de woestijn. Als we beseffen dat deze woorden werden geschreven in het jaar van het Eerste Zionistische Congres (door een geleerde man uit Volozhin, die het Zionisme had omhelsd) wordt de betekenis helder. En dan te bedenken dat niet niets kon weten van de 'woestijn' dat nog in het verschiet lag in de volgende Europese eeuw.

Rasji ziet in het verhaal van de verspieters een weerspiegeling van een ouder-kind-relatie en leest het dus in autoritaire termen waarbij ongehoorzaamheid leidt naar onheil. Op een bepaalde manier geeft Bialiks lezing een ander perspectief op dezelfde relatie. De generatie van ouders houdt vast zijn overtuigingen en verlangt, terug naar een voorgaand tijdperk; de jeugd marcheert verder, breekt door bestaande grenzen en verovert nieuw fysiek, moreel en spiritueel terrein. Wat Bialik betreft is de dood van de oudere generatie geen straf, maar een triest, niet te vermijden noodzaak om vooruitgang mogelijk te maken. Zoals Wordsworth zei: "Het kind is de vader van de volwassen man".

Er is veel geschreven over generatieconflicten, maar zou er niet op een andere manier kunnen gaan? Is er een manier om een relatie te hebben met God waarin we geen rebellerende kinderen zijn? Bestaat er dan niet een manier van relateren aan het verleden en onze tradities - aan God - waarbij we met elkaar als volwassenen, met liefde en respect, omgaan?

Het verhaal van Jehosjoea (zie de haftara van deze week) is anders. Hij wacht niet op God voor instructies; hij stuurt eenvoudigweg verkenners en gaat door met de intocht voor te bereiden. Er zijn geen verschrikkelijke gevolgen. In dit verhaal is God op de achtergrond, steunend en liefhebbend op een afstand. De opvoeding van het volk is voltooid. Nu moeten ze zelf verantwoordelijkheid nemen.

Het lijkt erop dat we de God krijgen die we verdienen, of minstens de God waar we klaar voor zijn. Als we ons, net zoals de vroegere Israëlieten gedragen als behoeftige kinderen zullen we een autoritaire, didactische God ervaren met zowel de veiligheid als de dwang die erbij horen. Als we een volwassen standpunt innemen en verantwoordelijkheid voor onze eigen levens en onze toekomst nemen, dan kunnen we verlangen naar een God die een partner is, een vertrouweling, een rots van steun en onvoorwaardelijke liefde.

Een andere invalshoek - Meirav Kallush

Heel soms vraag ik me af wie ik zou kiezen als ik één van de personen zou mogen zijn in de Tora? Ten eerste zou ik een man willen zijn, aangezien mannen een aanzienlijke rol speelde in die tijd. Ten tweede zou ik niet Mosjee willen zijn omdat ik liever regisseur ben dan een belangrijk acteur. Aangezien de rol van God al bezet is, zou ik waarschijnlijk kiezen om of Jehosjoea, zoon van Noen te zijn of Kalev, zoon van Jefeone, omdat zij de beste banen in de Tora hadden. Zij kregen een heimelijke bezichtiging vooraf van waar we allemaal heen gingen! Zij kregen de kans om het land te zien, zoals het was, het van onder naar boven door te wandelen, met mensen te praten, het voedsel te proeven, de attracties te zien en een idee te krijgen van het land.

De twaalf *meraglim* (verkenner) zijn een van de eerste Israëltourgroepen die het land bezoeken. Kalev en Jehosjoea komen terug met een realistisch oordeel: het is een prachtig oord, heeft veel goede kanten, veel uitdagingen, en het land innemen wordt niet eenvoudig, maar het is wel mogelijk.

De SPNI (Society for the Protection of Nature in Israel - Vereniging van Natuurbescherming in Israël) heeft een van de meest uitdagende en opwindende routes samengesteld, die het ons allen mogelijk maakt om de 12 verkenner te zijn: *Shvil Jisraëel*, een route, die zich uitstrekt van het meest zuidelijke punt van het land tot het meest noordelijke en het doorkruist van oost naar west, van noord naar zuid. Als je die volledig wil lopen, duurt dat 3 tot 4 maanden. Terwijl je loopt, krijg je dan alles te zien wat Israël te bieden heeft, van geografie, mensen, cultuur, de grootste prestaties en plaatsen waar veel werk nog nodig is om ze beter te maken.

Als je tijd over hebt en de wens koestert om een diepgaander inzicht te krijgen in Israël zoals het is, neem dan een rugzak, een wandelstok, water en ga een 'shvil' doen!